

arallegim

Culminació de la monumental obra de Jaime Hernandez

XAVI SERRA

Monumental és el qualificatiu que mereix l'obra que el nord-americà d'origen mexicà Jaime Hernandez ha publicat des del 1982

en les diferents encarnacions de la revista que comparteix amb el seu germà Beto, *Love & Rockets*. Al llarg de tres dècades, aquest heroi de l'*underground* ianqui ha narrat en vinyetes les vides d'un grup de personatges –amb la indòmita Maggie Chascarrillo al capdavant–, que han evolucionat de la fantasia *pulp* de coets i mecànics espacials dels inicis al melodrama de gran calat, però sense perdre mai el seu humor agredolç ni el vincle amb l'imaginari mexicà i suburbà del sud de Califòrnia.

Chapuzas de amor és la culminació d'una saga que Hernandez ha gestionat amb la complicitat del pas del temps i l'ofici cada vegada més depurat de narrador, posseïdor d'una subtil poètica de la quotidianitat que ha encapsulat com ningú abans l'essència de la vida en vinyetes. En aquest darrer capítol –que perfectament podria posar el punt final a la sèrie–, el pòsit de 30 anys d'històries s'infiltra en les el·lipsis d'un relat sobre les relacions ocultes entre el passat i el present que proporciona alguns dels moments més commovedors i sublimes del còmic contemporani. ♦♦

CHAPUZAS DE AMOR
JAIME HERNANDEZ
LA CÚPULA
124 PÀG. / 14,50 €

JOAN GARÍ

Baulenas; a la fitxa tècnica s'especificava, de fet, que el film es basava en el relat *Bones obres* d'aquest escriptor. Tres lustres després, Baulenas ha recuperat aquell text i, amb el títol definitiu de *La vostra Anita*, l'ha posat a disposició dels seus lectors. La novel·la, òbviament, explora exactament la peripècia que a la gran pantalla protagonitzaven dos grans actors, Rosa Maria Sardà i José Coronado. L'obra de Pons, per cert, merescu el premi Goya al millor guió adap-

WIKIPEDIA

La serp que es mossega la cua

MARINA ESPASA

El prefaci d'aquest llibre curiosíssim explica més o menys això: que els asteques estaven convençuts que cada cinquanta-dos anys el món podia acabar-se. Llavors sacrificaven un presoner arrencant-li el cor i llençant-lo al foc, es tallaven les orelles i duïen torxes enceses d'una punta a l'altra del regne per provar d'il·luminar-lo. Els nens que naixien aquella nit rebien el nom de "Temps Nou" i, l'endemà al matí, quan s'adonaven que el món no s'havia acabat, despleaven estores noves, menjaven pastissos i decapitaven guatlles. Històries com aquesta són les que es van succeir al llarg del llibre, que es podria definir com un tractat literari sobre antropologia mundial. No puc reproduir-ne el to ni la cadència que

fa servir Eliot Weinberger (Nova York, 1949), un assagista literari i polític nord-americà que aboca els seus coneixements enciclopèdics (que ocupen set pàgines de bibliografia i que només poden ser anteriors a Google i tot el que ha trossejat la nostra cosmogonia) per proporcionar-nos una experiència de lectura el més literària possible: si pot posar un conte tradicional japonès al costat d'un llistat de rinoceronts que n'il·lumina un sentit ocult, ho farà. Si pot reduir l'extensió d'un capítol a una línia, també. Si pot col·locar la història d'un il·luminat italià del segle XVII darrere d'un repàs dels mapes de línies a terra al desert del Perú, no ho farà al revés, i és aquest ordre, i les connexions que se'n puguin derivar, el que donarà sentit al llibre.

Cal afrontar el llibre sense prejudicis: al capdavant, l'estructura del nos-

UNA COSA ELEMENTAL
ELIOT WEINBERGER
DÍAS CONTADOS
TRAD. FERRAN RÀFOLS GESA
240 PÀG. / 16 €

tre cervell pot ser el reflex de la d'una flor que es bada a la província de Sezuan. Aquest és un d'aquells llibres que ens recorden que, a vegades, la distància entre l'antropologia i la poesia és igual a zero.

Què vertebrava l'espècie humana?

L'autor, expert en cultures tan diverses com la xinesa, la clàssica o les precolombines –i de qui Duomo va editar l'antologia *Las cataratas* al 2012–, corre el perill de relliscar i caure en un recull de curiositats com les d'aquella revista que es deia *Muy Interesante*, però no ho fa. Els capítols (n'hi ha 34) salten de la tradició gaèlica més antiga al simbolisme dels llargardaixos o els tigres, la definició de la poesia com a vent i ossos o el fascinant capítol sobre el concepte de vòrtex, potser l'epicentre del llibre des del punt de vista conceptual. Com que és un bon escriptor, sap distribuir esforços i fer les el·lipsis justes, i aconseguix emocionar-nos, per exemple, amb la història de la Perpètua, una màrtir cristiana torturada pels romans, o amb la d'una noia de la costa oriental de l'Índia que es converteix en arbre.

El llibre, que va ser publicat en anglès el 2007, es titula *Una cosa elemental*: llança la hipòtesi que hi ha un element bàsic que vertebrava l'espècie humana tot i les seves múltiples manifestacions culturals. Una estructura, una forma. El vòrtex d'on tot va sortir i on tot anirà a parar quan el món s'acabi i se'n endugui a tots en un remolí com el de la cua d'un porc, l'infern de Dant o la doble hèlix de l'ADN. El llibre dibuixa línies que apunten cap a tot tipus de direccions, dinamita parets entre gèneres (suariem tant per enquistar-lo en una col·lecció de ficció com en una de no-ficció) o il·lumina coincidències increïbles com la que hi ha entre dos tipus de tombes megalítiques de fa milers d'anys i la divisió actual entre la Irlanda del Sud i la del Nord. Ja ho deia el poeta Samuel Taylor Coleridge, citat per Eliot Weinberger: "La finalitat comuna de qualsevol narrativa és [...] fer que tots els esdeveniments que es mouen en línia recta adoptin un moviment circular: la serp que es mossega la cua". ♦♦

Quan democràcia volia dir autonomia

JOAN GARÍ

L'any 2001 Ventura Pons va estrenar *Anita no perd el tren*. La pel·lícula comptava amb un guió de Lluís-Anton

tat. No és cap sorpresa afirmar, en aquest sentit, que Baulenas és un gran contador d'històries; en el gènere del realisme costumista, l'autor de *La felicitat* s'ha fet un nom, ja plenament consolidat.

En realitat, *La vostra Anita* és una aproximació interessant a la psicologia de la dona madura. Anita està a punt de fer 50 anys i tots els seus somnis es resumeixen a poder dir a un home el que Lauren Bacall li amollava a Humphrey Bogart a *El son etern*: "Parlant de cavalls, m'agrada fer les meves pròpies apostes. Primer m'agrada veure-ls entrenar una mica,

veure si van a per totes o si es queden curts. Descobrir-ne els punts febles i saber què és el que els fa córrer". Tota una declaració d'amor.

Per si no heu vist el film (que es deixa contemplar ben plaentment), caldrà dir que Anita era la taquillera d'un vell cinema de barri, despatxada brutalment per un empresari sense escrúpols. Quan enderroquen el local per construir-hi un nou edifici, Anita hi trobarà Antoni, l'encarregat de l'excavadora. Cupido hi obra els seus efectes i la dona madura es troba protagonitzant una història d'*amour fou*, com en les pel·lícules que tant li agraden.

LA VOSTRA ANITA
LLUÍS-ANTON BAULENAS
BROMERA
128 PÀG. / 16,95 €

L'obra es pot entendre, fàcilment, com un homenatge al cinema clàssic, aquelles velles contalles en blanc i negre vistes amb els ulls d'una dona sentimental, tímida i primmirada. De fet, el text s'obri i es tanca amb una referència a *La reina Cristina de Suècia*, quan la Garbo regnava en la realitat i en la diègesi. *Anita no perd el tren* es cloïa, de fet, amb un *remake* sensacional d'una escena d'aquest film, amb Rosa Maria Sardà fent de Greta Garbo i Coronado de John Gilbert.

Una declaració de simpatia pel setè art i per les dones invisibles, aquelles expulsades del circuit de la seducció, amb les seues fantasies i la seua immensa capacitat, encara, de sentir-se protagonistes en l'univers de *l'amor che move il sole e l'altre stelle*. ♦♦